

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 479/2013-101

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti Slovenská konsolidačná, a. s., Cintorínska 21, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Juraja Bizoňa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V/26/2009 z 24. novembra 2011 a porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 3/2012 z 24. februára 2012, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti Slovenská konsolidačná, a. s., podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 26/2009 z 24. novembra 2011 p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 26/2009 z 24. novembra 2011 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

3. Základné právo obchodnej spoločnosti Slovenská konsolidačná, a. s., podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 3/2012 z 24. februára 2012 p o r u š e n é b o l i .

4. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obo 3/2012 z 24. februára 2012 z r u š u j e .

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti Slovenská konsolidačná, a. s., trovy konania v sume 655,73 € (slovom šesťstopäťdesiatpäť eur a sedemdesiattri centov) na účet jej právneho zástupcu BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. februára 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Slovenská konsolidačná, a. s., Cintorínska 21, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Juraja Bizoňa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo V/26/2009 z 24. novembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie dovolacieho súdu“). Sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 5. apríla 2012 doplnila sťažnosť. V zmysle tohto doplnenia namieta aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 3/2012 z 24. februára 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie odvolacieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že pred Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) je pod sp. zn. 7 Cbi 238/2006 vedené obchodnou spoločnosťou HYDREE FINANCIAL SLOVAKIA, s. r. o. (ďalej len „žalobca“), konanie proti sťažovateľke ako žalovanej v 1. rade a proti žalovanému v 2. rade [REDAKOVANÉ] – správcovi konkurznej podstaty úpadcu Old Herold Ferm, a. s. (ďalej len „žalovaný v 2. rade“), o zaplatenie sumy 281 854, 351 Sk s príslušenstvom.

Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Cbi 238/2006 zo 4. júna 2007 bola sťažovateľka spolu s žalovaným v 2. rade zaviazaná spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcovi žalovaný sumu. Označený rozsudok krajského súdu napadla sťažovateľka odvolaním,

o ktorom rozhodol najvyšší súd ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 6 Obo 169/2007 zo 6. novembra 2008 (ďalej len „rozsudok zo 6. novembra 2008“), ktorým odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalobu zamietol.

Proti rozsudku najvyššieho súdu zo 6. novembra 2008 podal žalobca dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd uznesením sp. zn. 1 Obdo V/26/2009 z 24. novembra 2011, ktorým dovolaním napadnutý rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a to z dôvodu existencie tzv. inej vady konania, ktorá mala spočívať v tom, že najvyšší súd ako odvolací súd vychádzal z iného skutkového základu než súd prvého stupňa bez toho, aby postupom podľa § 213 ods. 3 a 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) zopakoval dôkazy, na ktorých založil svoje skutkové zistenia súd prvého stupňa, alebo doplnil dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov.

V napadnutom uznesení najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sa okrem iného uvádza:

„... Ďalej prípustnosť dovolania proti rozsudku upravuje ust. § 238 O. s. p., a to pre prípad rozsudkov odvolacích súdov, ktorými bol rozsudok súdu prvého stupňa zmenený podľa odseku 1, resp., v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci podľa odseku 2 a tiež v prípade, ak odvolací súd vyslovil vo výroku potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu podľa odseku 3.

V posudzovanom prípade odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej zmenil, z ktorého dôvodu je dovolanie žalobcu prípustné.

Žalobca rozsudok odvolacieho súdu napadol z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci.

S poukazom na ust. § 242 ods. 1 O. s. p. dovolací súd nie je viazaný dovolacím dôvodom prípustného dovolania pokiaľ ide o iné vady, než sú uvedené v ust. § 237.

Inou vadou konania, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci je skutočnosť, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z iného skutkového

základu než súd prvého stupňa bez toho, že by postupoval podľa § 213 ods. 3/ 4/ O. s. p. a zopakoval dôkazy, na ktorých založil svoje skutkové zistenia súd prvého stupňa alebo doplnil dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov.

Ako vyplýva z obsahu spisu, súd prvého stupňa vychádzal zo skutkového zistenia, že žalovaný sa nečinnosťou v konaní, vedenom o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv bez relevantného osvedčenia naliehavého právneho záujmu, dopustil protiprávneho konania, čím zasiahol do vlastníckeho práva žalobcu a spôsobil mu škodu vo forme nezrealizovaného obchodu. Vo vzťahu k žalovanému 2/ vychádzal zo skutkového zistenia, že pôvodný správca konkurznej podstaty v zmluvách o predaji hnutelného a nehnuteľného majetku uviedol za predávajúceho úpadcu, čím vznikla možnosť a dôvod pre podanie žaloby o vyslovenie neplatnosti uvedených zmlúv. Pretože pohľadávka na náhradu škody vznikla a stala sa splatnou po vyhlásení konkurzu, súd prvého stupňa následne vyvodil, že ide o pohľadávku proti podstate, za vznik ktorej zodpovedajú žalovaní spoločne a nerozdielne.

Odvolací súd dospel k opačnému záveru a vychádzal zo skutkového zistenia, že žalobca pohľadávku proti podstate u správcu konkurznej podstaty neuplatnil, zo skutočnosti, že žalovaný 1/ ako konkurzný veriteľ vo vzťahu k pohľadávke proti podstate nedisponuje konkurznou podstatou, pre ktorý dôvod je jeho plnenie nemožné, ako i skutočnosti, že vzájomné vzťahy žalobcu a žalovaného 1/ boli vysporiadané Dohodou o urovaní. Odvolací súd vychádzal tiež zo skutkového zistenia, že v konaní o určenie neplatnosti kúpnych zmlúv sa odvolací súd nestotožnil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že žalobca neosvedčil naliehavý právny záujem na požadovanom určení, ako i skutočnosti, že právny predchodca žalobcu podaním spornej žaloby od ktorej súd prvého stupňa vyvodil protiprávne konanie žalovaného 1/, realizoval len základné právo zaručené mu Ústavou Slovenskej republiky, ktoré nemožno preto hodnotiť ako protiprávne. Nestotožnil sa tiež so zistením súdu prvého stupňa, že žalobca bol vo svojom vlastníckom práve obmedzený, v ktorom smere vychádzal zo zistenia, že na liste vlastníctva nebol v dispozícii s nehnuteľnosťami blokovaný a s vecami nadobudnutými spornými kúpnyimi zmluvami napriek podanej žalobe i voľne nakladal. Odvolací súd mal tiež za to, že zo strany žalobcu pri uzatváraní Zmluvy o budúcej kúpnej zmluvy došlo k úkonu, ktorý nemyslel vážne, čo je náležitosťou platnosti právneho úkonu, z ktorých uvedených skutočností

vyvodil, že žalobca nepreukázal predpoklady náhrady škody, a to bez toho, aby dôkazy na ktorých založil svoje skutkové zistenia zopakoval, resp. dokazovanie doplnil.

Konanie odvolacieho súdu je tak postihnuté inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.“

Sťažovateľka zastáva názor, že záver najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, podľa ktorého odvolací súd vychádzal z odlišne ustáleného skutkového stavu než súd prvého stupňa (pričom z tohto dôvodu malo byť povinnosťou odvolacieho súdu dokazovanie zopakovať, pozn.), neobstojí, keďže najvyšší súd ako odvolací súd vychádzal z rovnakého skutkového stavu ako súd prvého stupňa, tento však po právnej stránke vyhodnotil inak než súd prvého stupňa.

Podľa názoru sťažovateľky *«dovolací súd označil za skutkové zistenia odvolacieho súdu také aspekty, ktoré nie sú skutkovými zisteniami, ale majú povahu „iba“ právneho hodnotenia veci»*. Sťažovateľka preto považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu za *„svojvoľné, arbitrárne a právne neudržateľné“*.

Sťažovateľka tiež poukazuje na skutočnosť, že žalobca podal dovolanie z dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP, vychádzajúc z toho, že rozsudok najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu zo 6. novembra 2008 vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Je zrejmé, že najvyšší súd ako súd dovolací nezistil v konaní na odvolacom súde vadu tvrdenú žalobcom, teda nesprávne právne posúdenie veci, a sám vyhodnotil konanie odvolacieho súdu ako také, ktoré je v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) OSP postihnuté inou vadou, ktorá mala mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Sťažovateľka zároveň poukazuje na skutočnosť, že najvyšší súd ako dovolací súd v napadnutom uznesení ani len náznakom neuviedol, že rozsudok najvyššieho súdu zo 6. novembra 2008 je nesprávny. *„Dovolací súd nevenoval dostatočnú pozornosť preskúmaniu, či tzv. iná vada, ktorú videl, sa svojimi dôsledkami skutočne prejavila na vecne nesprávnom rozhodnutí odvolacieho súdu. Totiž len takáto vada zakladá nadriadenému súdu právomoc zrušovať rozhodnutia súdu nižšieho stupňa.*“ Uvedená skutočnosť je podľa názoru sťažovateľky zásadná, pretože

z hľadiska § 242 ods. 1 OSP platí, že „nie každá tzv. iná vada konania je relevantným právnym dôvodom na to, aby dovolací súd zasahoval do právoplatne skončenej veci. Tento princíp sleduje primárnu požiadavku na (predovšetkým) vecne správne a spravodlivé rozhodnutie. Prirodzene, tzv. iná vada konania nesmie svojou povahou a dôsledkami prekročiť prípustné medze ústavnosti a nesmie sa v neprípustnej a neakceptovateľnej miere negatívne dotknúť základných práv účastníka garantovaných právnym poriadkom Slovenskej republiky.“.

Sťažovateľka ďalej namieta, že o dovolaní nerozhodoval senát, ktorému bola vec po podaní dovolania náhodným výberom pridelená, pričom podľa jej tvrdenia došlo k takej zmene zloženia časti (väčšinovej) dovolacieho senátu, ktorej dôsledkom je porušenie jej základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny.

Z prípisu najvyššieho súdu č. Spr 69/2012 z 30. januára 2012 (ďalej len „prípis z 30. januára 2012“), ktorého fotokópiu priložila sťažovateľka k sťažnosti, vyplýva, že v čase podania dovolania (27. apríla 2009) boli členmi príslušného dovolacieho senátu sudcovia JUDr. Juraj Seman, JUDr. Peter Dukes, JUDr. Zuzana Ďurišová, JUDr. Anna Marková a JUDr. Jana Zemaníková. V prípise z 30. januára 2012 sa ďalej uvádza, že po opatrení predsedu najvyššieho súdu o zmene rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2009 z 24. septembra 2009 č. Spr. 162/2009-20 (ďalej len „opatrenie predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009“) bola vec pridelená na vybavenie predsedníčke senátu JUDr. Beate Miničovej. Ďalšími členmi dovolacieho senátu, ktorý vydal napadnuté uznesenie, boli sudcovia JUDr. Juraj Seman, JUDr. Alena Prieceľová, JUDr. Ľubomíra Kúdelová a JUDr. Viera Pepelová. Z uvedeného vyplýva, že došlo k nahradeniu štyroch z piatich členov dovolacieho senátu najvyššieho súdu, ktorému bola právna vec sťažovateľky pôvodne pridelená (z pôvodných členov senátu zostal v novo zloženom senáte len sudca JUDr. Juraj Seman).

Pokiaľ ide o pôvodnú členku dovolacieho senátu JUDr. Annu Markovú, táto bola predsedníčkou odvolacieho senátu najvyššieho súdu, ktorý rozhodoval o odvolaní

sťažovateľky, a preto bola s poukazom na § 14 ods. 2 OSP vylúčená z rozhodovania o dovolaní, čo sťažovateľka akceptuje a v tejto súvislosti uvádza: „*nahradenie JUDr. Anny Markovej iným sudcom bolo oprávneným a zákonným dôvodom na vykonanie zmeny v personálnom zložení dovolacieho senátu. Predmet posudzovania sa zúžil na tri personálne zmeny v osobách členov dovolacieho senátu (t. j. nahradenie sudcov JUDr. Petra Dukesa, JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Zemaníkovej inými sudcami).*“

Sťažovateľka poukazuje v súvislosti s opatrením predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009 na skutočnosť, že z neho „*nie je zrejmý žiadny konkrétny dôvod, ktorý bol podkladom na vykonanie personálnych zmien v dovolacom senáte*“. Sťažovateľka považuje označené opatrenie predsedu najvyššieho súdu za „*nezákonné, pretože neobsahuje obligatórne dôvody vykonania zmien v rozvrhu práce*“ tak, ako vyplývajú z ustanovení § 50 ods. 2 písm. d) a e) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch (ďalej len „zákon o súdoch“) v znení účinnom ku dňu vydania opatrenia predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009.

Sťažovateľka taktiež poukazuje na platné znenie § 51a ods. 3 zákona o súdoch, podľa ktorého „*Zmenami v rozvrhu práce sa nesmie zmeniť personálne obsadenie senátu vo veciach už pridelených na prejednanie a rozhodnutie; to neplatí, ak bol člen senátu vymenovaný do funkcie predsedu súdu, preložený na iný súd, dočasne pridelený na iný súd, dočasne pridelený na výkon funkcie predsedu súdu, ak má dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu, ak má prerušený výkon funkcie sudcu, ak vykonáva stáž alebo ak mu zanikla funkcia sudcu*“ (ide o znenie účinné od 1. mája 2011, pozn.), a tvrdí, že „*uvedená zásada*“ bola v právnom poriadku Slovenskej republiky prítomná aj v minulosti (pred 1. májom 2011), keďže účel a zmysel tejto zásady bol v minulosti obsiahnutý v § 3 ods. 3 zákona o súdoch.

Napokon sťažovateľka poukazuje na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 212/2011 z 18. októbra 2011, v ktorom malo byť vyslovené, že opatrenie predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009 je nezákonné.

V podaní doručenom ústavnému súdu 5. apríla 2012 označenom ako „*DOPLNENIE SŤAŽNOSTI*“ sťažovateľka informovala ústavný súd, že v rámci odvolacieho konania, ktoré je po zrušení rozsudku najvyššieho súdu zo 6. novembra 2008 najvyšším súdom ako dovolacím súdom a vrátení veci odvolaciemu súdu vedené pod novou sp. zn. 5 Obo 3/2012, bolo vydané uznesenie z 24. februára 2012, ktorým najvyšší súd ako súd odvolací pripustil zmenu na strane žalobcu podľa § 92 ods. 2 a 3 OSP s tým, že z konania vystúpil žalobca a na jeho miesto vstúpila spoločnosť ENERCON CORP (ďalej len „nový žalobca“), pričom proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

K zmene na strane žalobcu malo dôjsť z dôvodu postúpenia pohľadávky zo žalobcu postupcu na nového žalobcu postupníka, pričom zmluva o postúpení pohľadávky bola uzavretá ešte 24. augusta 2009, teda pred rozhodnutím najvyššieho súdu v dovolacom konaní. Táto skutočnosť nebola žalobcom ani novým žalobcom najvyššiemu súdu v rámci dovolacieho konania oznámená. K postúpeniu pohľadávky došlo po právoplatnom skončení veci, v čase dovolacieho konania. V čase vydania napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nebol už teda podľa sťažovateľky žalobca nositeľom tvrdenej pohľadávky a práv z nej vyplývajúcich. V tejto súvislosti sťažovateľka konštatuje, že aj z uvedeného dôvodu je napadnuté uznesenie nezákonné.

Sťažovateľka tiež poukazuje na vnútorný rozpor zmluvy o postúpení pohľadávky, keď táto na jednej strane zaväzovala postupcu, aby do 60 dní oznámil sťažovateľke postúpenie pohľadávky, pričom táto skutočnosť by s poukazom na § 530 ods. 1 vetu druhú Občianskeho zákonníka viedla k tomu, že postupca by bol povinný preukázať sťažovateľke súhlas postupníka s vymáhaním pohľadávky. Túto skutočnosť by postupca mohol preukázať iba tak, že by sťažovateľke sprístupnil zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorá v čl. VI bode 4 obsahuje predmetný súhlas, čo však je v rozpore s čl. VI bodom 7, ktorý smeruje k zákazu sprístupňovania obsahu zmluvy o postúpení tretím osobám.

Sťažovateľka zastáva názor, že v prípade, ak ústavný súd vyhovie jej sťažnosti a zruší napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, je nevyhnutné zrušiť aj

napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu, ktoré naňho nadväzuje, a v prípade zrušenia dovolacieho uznesenia by sa obnovil stav právoplatného rozhodnutia veci, za ktorého by napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu nemalo byť nikdy vydané.

V súvislosti s uvedeným ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že nový žalobca mu doručil 30. mája 2012 podanie označené ako „*Podanie s vyjadrením*“, v ktorom sa domáha, aby ústavný súd vo veci konal a rozhodol, a argumentuje, že „*podanie ústavnej sťažnosti zo strany spoločnosti Slovenská konsolidačná, a. s. považujeme za zjavne neopodstatnené, nakoľko z jej obsahu vyplýva, že sťažovateľ ňou v prevažnej časti napáda právny názor Najvyššieho súdu SR uvedený v odôvodnení Uznesenia sp. zn. I Obdo V/26/2009 zo dňa 24. 11. 2011, čo je v konaní o ústavnej sťažnosti neprípustné*“.

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„(i) Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 24. 11. 2011, č. k. I Obdo V/26/2009 porušil:

- základné právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd;

- základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd;

- základné právo sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

(ii) Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 24. 2. 2012, č. k. 5 Obo 3/2012 porušil:

- základné právo sťažovateľa domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd;

- základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd;

(iii) *Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. 11. 2011, č. k. 1 Obdo V/26/2009 a zo dňa 24. 2. 2012, č. k. 5 Obo 3/2012 sa zrušujú v celom rozsahu a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.*“

Sťažovateľka sa domáha tiež náhrady trov konania.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 479/2013-40 z 15. augusta 2013 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bol ústavnému súdu doručený prípis predsedu najvyššieho súdu sp. zn. KP 3/2013 zo 7. januára 2014, ktorého obsahom bola námietka „*predpojatosti sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Ladislava Orosza, JUDr. Ludmily Gajdošíkovej a JUDr. Jána Lubyho*“ v konaní o sťažnosti sťažovateľky.

Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 133/2014-21 z 19. marca 2014 bolo rozhodnuté, že sudcovia ústavného súdu Ladislav Orosz, Ludmila Gajdošíková a Ján Luby nie sú vylúčení z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 479/2013. V období do rozhodnutia o námietkach predpojatosti ústavný súd o veci sťažovateľky nemohol konať a rozhodovať.

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu najvyššieho súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu najvyššieho súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľky najprv ústavnému súdu oznámil, že trvá na konaní ústneho pojednávania, avšak následne v podaní z 8. augusta 2014 ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

Predseda obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu ústavnému súdu oznámil, že netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Predseda obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. KP 3/2013 (Nobs 31/2014) z 24. júna 2014 vyslovil názor, že napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označených práv, pričom sa vo svojom vyjadrení k sťažnosti venoval v prvom rade námietke sťažovateľky týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny a v tejto súvislosti uviedol:

«K tejto námietke najvyšší súd uvádza, že opatrením č. Spr 162/2009-20 z 24. septembra 2009 v spojení s namietaným porušením práva na zákonného sudcu sa ústavný súd zaoberal tiež v konaní sp. zn. III. ÚS 390/2010, kde nálezhom z 13. apríla 2011 rozhodol, že základné právo sťažovateľky (spoločnosti T., a. s.) nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručené čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj právo na prejednanie veci súdom zriadeným zákonom zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru, opatrením č. Spr 162/2009-20 z 24. septembra 2009 porušené neboli. V odôvodnení predmetného rozhodnutia ústavný súd uviedol, že: „Až po rozhodnutí vo veci samej možno jednoznačne zadefinovať, či konanie najvyššieho súdu bolo zaťažené vadou významnou z hľadiska základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, pretože až vtedy sa stáva nespochybniteľným a definitívnym zodpovedanie otázky, či meritórne rozhodnutie ovplyvňujúce hmotnoprávne postavenie jeho účastníkov bolo výsledkom konania a rozhodovania sudcu (alebo sudcov ako členov senátu) ustanoveného pre rozhodnutie prípadným nezákonným opatrením predsedu najvyššieho súdu o zmene rozvrhu práce

najvyššieho súdu, a v akej miere sa prípadne taký sudca na konaní a rozhodovaní vecí podieľal.“ Najvyšší súd poukazuje na to, že v prípade uznesenia tunajšieho súdu zo 24. novembra 2011 sp. zn. I Obdo V 26/2009 sa nejedná o „meritórne rozhodnutie ovplyvňujúce hmotnoprávne postavenie účastníkov konania“. Predmetným uznesením najvyšší súd ako súd dovolací zrušil dovolaním napadnutý rozsudok najvyššieho súdu č. k. 6 Obo 169/2007-380 zo 6. novembra 2008 a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie z dôvodu zistenia tzv. inej vady konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dovolací dôvod podľa ust. § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). V zmysle ust. § 242 ods. 1 O. s. p. bol dovolací súd oprávnený (a zároveň povinný) na takéto vady prihliadať *ex offio* – čiže aj keď ich dovolateľ výslovne nenamietal. Túto tzv. inú vadu (odlišnú od vád taxatívne uvedených v § 237 O. s. p.) vzhliadol dovolací súd v nerešpektovaní ustanovení § 213 ods. 3 a 4 O. s. p. zo strany odvolacieho súdu, keď odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z iného skutkového základu než súd prvého stupňa bez toho, aby zopakoval, resp. doplnil dokazovanie. Z uvedeného vyplýva, že dovolací súd sa vecou samou nezaoberal a rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil z dôvodu procesných pochybení tohto súdu bez toho, aby vyslovil záväzný právny názor, ktorým by bol odvolací súd v ďalšom konaní viazaný. Nejde pritom ani o konečné rozhodnutie vo veci, keďže konanie, v ktorom sťažovateľka vystupuje v procesnom postavení žalovanej v 1. rade, nie je doposiaľ právoplatne skončené (odvolacie konanie je prerušené). Napokon najvyšší súd poukazuje tiež na to, že dovolací senát rozhodoval vec sp. zn. I Obdo V 26/2009 v súlade s vtedy platným rozvrhom práce najvyššieho súdu – sťažovateľkou namietané opatrenie č. Spr 162/2009-20 z 24. septembra 2009 nebolo ústavným súdom zrušené.»

K ďalším námietkam sťažovateľky predseda obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení na margo tvrdenia sťažovateľky, že dovolací súd „nevenoval dostatočnú pozornosť preskúmaniu, či tzv. iná vada, ktorú videl, sa svojimi dôsledkami skutočne prejavila na vecne nesprávnom rozhodnutí odvolacieho súdu“, poukazuje na to, „že dovolací senát rozhodol v súlade s ustálenou judikatúrou tohto súdu, ktorá porušenie ust. § 213 ods. 3 O. s. p. odvolacím súdom bez ďalšieho považuje za takú vadu odvolacieho konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (viď napríklad uznesenia

najvyššieho súdu z 30. septembra 2009 sp. zn. I Obdo V 54/2008, z 31. marca 2010 sp. zn. I Obdo V 54/2009, z 15. mája 2013 sp. zn. I Obdo 14/2011 a iné). Pokiaľ ide o ďalšie námietky sťažovateľky, týkajúce sa údajnej arbitrárnosti uznesenia najvyššieho súdu zo 24. novembra 2011 sp. zn. I Obdo V 26/2009, dovolací súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia, ktoré podľa jeho názoru zodpovedá ústavnej požiadavke náležitého odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplýva jednostrannosť a ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.“.

K námietkam sťažovateľky smerujúcim proti uzneseniu najvyššieho súdu ako súdu odvolacieho vydanému v konaní sp. zn. 5 Obo 3/2012 z 24. februára 2012, ktoré sa týka pripustenia zmeny účastníka konania na strane žalobcu v dôsledku postúpenia pohľadávky, predseda obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení uviedol, že *„Dovolací súd tak rozhodol na základe návrhu žalobcu (postupcu) a súhlasu postupníka, keďže k tomuto návrhu bola priložená zmluva o postúpení pohľadávky. Dovolací súd preto v súlade s ust. § 92 ods. 2, 3 O. s. p. rozhodol v zmysle návrhu, keďže mal za to, že nastala formálne – právna skutočnosť vyžadovaná pre takéto rozhodnutie podľa Občianskeho súdneho poriadku. Dovolací súd v tomto štádiu konania nemal povinnosť hodnotiť, či sú splnené predpoklady pre takéto nástupníctvo z pohľadu hmotnoprávnej úpravy.“.*

V podaní z 29. júla 2014 zaujal právny zástupca sťažovateľky stanovisko k vyjadreniu predsedu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 24. júna 2014, pričom v ňom v prvom rade poukázal na skutočnosť, že predseda obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu nezaujal vo vyjadrení stanovisko ku všetkým námietkam sťažovateľky, a to najmä k námietke, že odvolací súd považoval skutkový stav zistený prvostupňovým súdom za správny, avšak na jeho základe dospel k odlišným právnym záverom než súd prvého stupňa, a preto odvolací súd nemohol konať v rozpore s § 213 ods. 3 OSP.

Sťažovateľka ďalej vo svojom stanovisku uvádza, že pokiaľ predseda obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo svojom vyjadrení poukazuje na rozhodnutia

najvyššieho súdu sp. zn. 1 Obdo V 54/2008, sp. zn. 1 Obdo V 54/2009, sp. zn. 1 Obdo 14/2011, v ktorých mal najvyšší súd postupovať rovnako ako v napadnutom uznesení najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, teda v zmysle právneho názoru, podľa ktorého porušenie § 213 ods. 3 OSP odvolacím súdom najvyšší súd ako súd dovolací bez ďalšieho považuje za takú vadu odvolacieho konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, v každom z najvyšším súdom označených rozhodnutí, s výnimkou napadnutého uznesenia, najvyšší súd zdôvodnil, v čom vidí nesprávnosť rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci.

V ďalšej časti svojho stanoviska sťažovateľka analyzuje nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 212/2011 a sp. zn. IV. ÚS 459/2012, v ktorých bolo vyslovené porušenie základného práva (iného) sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi práve v súvislosti s opatrením predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009, ako aj nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 390/2010, na ktorý poukazuje najvyšší súd vo svojom vyjadrení a z ktorého podľa názoru najvyššieho súdu vyplývajú odlišné závery. V súvislosti s týmto nálezom považuje sťažovateľka za podstatné, že vo veci sp. zn. III. ÚS 390/2010 sťažovateľ nenapádal rozhodnutie vydané dovolacím súdom, ale priamo opatrenie predsedu najvyššieho súdu č. Spr 162/2009-20 z 24. septembra 2009. Tiež poukazuje na skutočnosť, že v jej právnej veci najvyšší súd ako súd dovolací vydal rozhodnutie vo veci samej.

Vo vzťahu k argumentácii najvyššieho súdu týkajúcej sa napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sťažovateľka uvádza, že *„Najvyšší súd sa k dôvodom uvádzaným Sťažovateľ voči Napadnutému rozhodnutiu 2/ vyjadril iba vo všeobecnosti. Najvyšší súd nezdôvodnil, prečo by mala byť prípustná zmena účastníka konania v osobe žalobcu po právoplatnom rozhodnutí vo veci (čo je právny stav, ktorý by opätovne bol nastolený, ak by ústavný súd zrušil Napadnuté rozhodnutie 1/). Sťažovateľ je toho názoru, že odvolací súd mal odvolacie konanie prerušiť bez rozhodovania o zámene účastníkov na strane žalobcu. Napadnuté rozhodnutie 2/ je nadväzujúce na Napadnuté rozhodnutie 1/ a závislé od posúdenia ústavnosti Napadnutého rozhodnutia 1/. Preto ak ústavný súd zruší Napadnuté rozhodnutie 1/, mal by zrušiť aj Napadnuté rozhodnutie 2/.“*

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

II.1 K námietkam smerujúcim proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu

Ústavný súd sa v prvom rade zaoberal námietkou sťažovateľky smerujúcou proti namietanému porušeniu jej základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 listiny. Sťažovateľka tvrdí, že z opatrenia predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009 nevyplýva žiadny konkrétny dôvod, ktorý by mohol byť podkladom na vykonanie personálnych zmien v dovolacom senáte, keďže nie je založené na obligatórnych dôvodoch vykonania zmien v rozvrhu práce v zmysle ustanovení § 50 ods. 2 písm. d) a e) zákona o súdoch v znení účinnom ku dňu vydania označeného opatrenia predsedu najvyššieho súdu.

Medzi účastníkmi konania nie je sporné, že 27. apríla 2009, keď bolo dovolanie sťažovateľky doručené najvyššiemu súdu, boli členmi senátu, ktorému bolo dovolanie pridelené, sudcovia JUDr. Juraj Seman, JUDr. Peter Dukes, JUDr. Zuzana Ďurišová, JUDr. Anna Marková a JUDr. Jana Zemaníková.

V dôsledku opatrenia predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009 bol dovolací spis pridelený na vybavenie predsedníčke senátu JUDr. Beate Miničovej, pričom ďalšími členmi dovolacieho senátu, ktorý vydal napadnuté uznesenie, boli sudcovia JUDr. Juraj Seman, JUDr. Alena Priecelová, JUDr. Ľubomíra Kúdelová a JUDr. Viera Pepelová. Takýmto postupom došlo k nahradeniu štyroch z piatich členov dovolacieho senátu najvyššieho súdu, ktorému bola právna vec sťažovateľky pôvodne pridelená. Z pôvodných členov senátu zostal v novo zloženom senáte len sudca JUDr. Juraj Seman.

Pokiaľ ide o pôvodnú členku dovolacieho senátu JUDr. Annu Markovú, táto bola predsedníčkou odvolacieho senátu, ktorý rozhodoval o odvolaní sťažovateľky, a preto s poukazom na ustanovenie § 14 ods. 2 OSP bola táto sudkyňa vylúčená z rozhodovania o dovolaní. Nahradenie členky senátu JUDr. Anny Markovej sťažovateľka nenamieta a nevníma ho ako neprípustný zásah do jej základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Úlohou ústavného súdu bolo teda posúdiť, či napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny. Pre posúdenie tejto otázky je podľa názoru ústavného súdu nevyhnutné najskôr skúmať, či boli splnené zákonné podmienky na vydanie sťažovateľkou označeného opatrenia predsedu najvyššieho súdu a či obsah tohto opatrenia zodpovedal požiadavkám vyvoditeľným z tohto základného práva. Ak bol senát dovolacieho súdu obsadený nezákonným sudcom (resp. sudcami), je následne potrebné vyhodnotiť, či mohla mať táto skutočnosť reálny vplyv na rozhodnutie vo veci (porovnaj III. ÚS 212/2011).

Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že najvyšší súd vo svojom vyjadrení skutkové tvrdenia sťažovateľky o pôvodnom pridelení dovolania konkrétnemu dovolaciemu senátu a následnej zmene zloženia dovolacieho senátu v dôsledku opatrenia predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009 nerozporuje, v zásade sa k nim vôbec nevyjadruje.

Najvyšší súd v rámci svojej obrannej argumentácie vo vzťahu k námietke porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (čl. 38 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 390/2010 z 13. apríla 2011, pričom zdôrazňuje, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nie je meritórnym rozhodnutím ovplyvňujúcim hmotnoprávne postavenie účastníkov konania. Vo vzťahu k samotnému opatreniu predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009 najvyšší súd vo vyjadrení k sťažnosti argumentuje tým, že *„dovolací senát rozhodoval vec sp. zn. I Obdo V 26/2009 v súlade s vtedy platným rozvrhom práce najvyššieho súdu –*

sťažovateľkou namietané opatrenie č. Spr 162/2009 – 20 z 24. septembra 2009 nebolo ústavným súdom zrušené“.

Ústavný súd v prvom rade poukazuje na skutočnosť, že k (ne)splneniu zákonných podmienok na vydanie sťažovateľkou označeného opatrenia predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009 a k jeho obsahu z pohľadu požiadaviek vyvoditeľných zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru sa už vyjadril v náleze sp. zn. III. ÚS 212/2011 z 18. októbra 2011, keď uviedol:

„Z týchto opatrení predsedu najvyššieho súdu (popri opatrení predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009, išlo v danom prípade aj o jeho opatrenie č. Spr 101/2010-13 z 3. augusta 2010, pozn.) nie je zrejmý dôvod vykonania uvedených zmien v rozvrhu práce vyplývajúci z § 50 ods. 1 písm. d) a e) zákona o súdoch, ktorými došlo k nahradeniu zákonných sudcov inými sudcami najvyššieho súdu. Dôvody na vykonanie zmien rozvrhu práce, ktoré by bolo možné podriaďiť pod uvedené ustanovenie zákona o súdoch, neboli uvedené ani v žiadnom z vyjadrení predsedu najvyššieho súdu k sťažnosti doručenej ústavným súdom...“

V okolnostiach predloženej veci vydaním označených opatrení predsedu najvyššieho súdu došlo k zmene v obsadení senátu najvyššieho súdu v čase po pridelení veci na jej prerokovanie a rozhodnutie. V sťažovateľkinej veci konal senát v zložení, ktorý však podľa ústavného súdu nezodpovedal požiadavkám kladeným zákonom o súdoch na zákonného sudcu (zákonných sudcov). Predovšetkým je nevyhnutné konštatovať, že k zmene v obsadení senátu O-V najvyššieho súdu prerokujúceho sťažovateľkinu vec nedošlo zo zákonom predpokladaných dôvodov. Zákon o súdoch totiž nepočíta so zmenou rozvrhu práce súdu z iných dôvodov ako tých, ktoré sú uvedené v zákone, a to dokonca s takými dôsledkami, že aktom riadenia predsedu súdu vlastne dôjde k podstatnej zmene v obsadení senátu v už pridelennej veci. Takéto zmeny v rozvrhu práce by sa dali označiť prinajmenšom za účelové.“

V nadväznosti na citované ústavný súd ďalej v súlade so svojou ustálenou judikatúrou (okrem III. ÚS 212/2011 pozri tiež IV. ÚS 116/2011, IV. ÚS 459/2012, IV. ÚS 170/2014) zdôrazňuje, že z obsahu základného práva na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny) a v nadväznosti na to zo základných zásad činnosti súdov ustanovených zákonom o súdoch, osobitne zohľadňujúc účel a zmysel zakotvenia zásady uvedenej v § 3 ods. 3 druhej vete zákona o súdoch, podľa ktorej ak rozhoduje súd v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte, je nevyhnutné konštatovať, že vydaním zmien a doplnkov v rozvrhu práce nemožno bez zákonom predpokladaných dôvodov meniť personálne zloženie senátov v už pridelených veciach. To by bolo v rozpore so zásadou pridelovania vecí sudcom podľa vopred daných pravidiel určených v rozvrhu práce tak, aby bol vylúčený svojvoľný a účelový výber sudcov.

Hoci pravidlo o zákaze zmeny personálneho obsadenia senátu vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie bolo v zákone o súdoch explicitne zavedené až s účinnosťou od 1. mája 2011 (§ 51a ods. 3 zákona o súdoch „zmenami v rozvrhu práce sa nesmie zmeniť personálne obsadenie senátu vo veciach už pridelených na prejednanie a rozhodnutie...“), toto pravidlo vyplývalo, resp. bolo vyvoditeľné zo zásady vyjadrenej v § 3 ods. 3 zákona o súdoch, z podmienok vykonávania zmien v rozvrhu práce a napokon aj zo zmyslu a účelu základného práva na zákonného sudcu aj pred účinnosťou zákona č. 33/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí tvorili tento senát v čase pridelenia veci. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu, ktorá vyplýva zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (a čl. 38 ods. 1 listiny), nezodpovedá prípad, ak zákonný sudca senátu, ktorému bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie, bol zmenený bez splnenia zákonných predpokladov na vykonanie takejto zmeny neskoršie vydaným

rozvrhom práce ako riadiacim aktom predsedu súdu (prípadne jeho zmenami a doplneniami). K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie by malo dochádzať v zásade len výnimočne.

V dôsledku uvedených úvah v konaniach vedených pod sp. zn. III. ÚS 212/2011, sp. zn. IV. ÚS 116/2011, sp. zn. IV. ÚS 459/2012 a tiež sp. zn. IV. ÚS 170/2014 ústavný súd po zisteniach, že v týchto konaniach sa na konaní a rozhodovaní veci zúčastnil nezákonný sudca (sudcovia), a konštatovaniach, že jeho (ich) účasť v príslušnom konaní vedenom najvyšším súdom mala reálny vplyv na rozhodnutie vo veci, vyslovil, že v označených konaniach napadnutými rozhodnutiami najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 listiny.

Ústavný súd nenašiel argumenty na to, aby sa vo veci sťažovateľky odchýlil od svojej doterajšej ustálenej rozhodovacej praxe a názorov v nej vyslovených. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné sumarizovať svoje skutkové zistenia v predmetnej veci:

1. Sťažovateľka priložila k sťažnosti fotokópiu prípisu najvyššieho súdu sp. zn. Spr 69/2012 z 30. januára 2012 adresovaného právnemu zástupcovi sťažovateľky a označeného ako „*Odpoveď na žiadosť o sprístupnenie informácií*“, v ktorom sa uvádza, že «*Personálne zloženie dovolacieho senátu O – V (prejednávajúci a rozhodujúci o všetkých dovolaniach účastníkov proti rozhodnutiam vydaným senátmi obchodnoprávneho kolégia NS SR podľa § 10a ods. 2 O. s. p., ObdoV; súčasne rozhodujúci o všetkých mimoriadnych dovolaniach proti rozhodnutiam vydaným senátmi obchodnoprávneho kolégia NS SR podľa § 10a ods. 4 O. s. p., MobdoV), v čase nápadu veci na tunajší (27. apríla 2009) bolo nasledovné: 1. JUDr. Juraj Seman, 2. JUDr. Peter Dukes, 3. JUDr. Zuzana Ďurišová, 4. JUDr. Anna Marková, 5. JUDr. Jana Zemaníková. V prípade, ak niektorý z menovaných stálych členov „päťčlenného“ senátu nemohol byť predsedom alebo členom senátu, doplňal sa senát postupne striedavo z náhradníkov, ktorými boli: JUDr. Lubomíra Kúdelová, JUDr. Beáta Miničová, JUDr. Viera Pepelová a JUDr. Alena Priecelová.*

Po opatrení o zmene Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2009 z 24. septembra 2009, č. Spr. 162/2009-20, s účinnosťou od 1. októbra 2009, vec sp. zn. 1 ObdoV/26/2009 bola pridelená predsedníčke senátu JUDr. Beate Miničovej. Ďalšími členmi senátu boli JUDr. Juraj Seman, JUDr. Alena Priecelová, JUDr. Lubomíra Kúdelová a JUDr. Viera Pepelová.».

2. Súčasťou označeného prípisu najvyššieho súdu je aj opatrenie predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009. V zhode so svojimi závermi vyslovenými v predchádzajúcich veciach ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že z označeného opatrenia predsedu najvyššieho súdu nie je zrejmý dôvod vykonania uvedených zmien v rozvrhu práce vyplývajúci z § 50 ods. 1 písm. d) a e) zákona o súdoch, ktorými došlo k nahradeniu zákonných sudcov inými sudcami najvyššieho súdu, a rovnako tieto dôvody nie sú uvedené ani vo vyjadrení predsedu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu k sťažnosti sťažovateľky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Základné právo na zákonného sudcu predstavuje v právnom štáte jednu zo základných garancií nezávislého a nestranného rozhodovania súdu a sudcu. Toto základné právo je ústavnou zárukou pre každého účastníka konania, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich pridelovanie súdnych prípadov jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada stabilného pridelovania súdnej agendy a aby bol vylúčený (z rôznych dôvodov a pre rozličné účely) výber sudcov „ad hoc“ (m. m. I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak jedným zo základných predpokladov na naplnenie podmienok spravodlivého procesu (m. m. IV. ÚS 345/09).

Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť o nej, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je konkretizované v procesných kódexoch a pre posudzovaný prípad v Občianskom súdnom poriadku a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov.

Z týchto zákonných úprav vyplýva, že pojem zákonného sudcu je definovaný viacerými na seba nadväzujúcimi kritériami, ktoré súčasne tvoria navzájom prepojené garancie reálneho obsahu tohto základného práva.

K týmto kritériám patrí v prvom rade vecná, funkčná a miestna príslušnosť súdov. Potom nasleduje obsadenie súdu, ktoré je v procesných poriadkoch a v zákone o súdoch vymedzené od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov. Na to nadväzuje zásada prideľovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý ustanovuje zákon (IV. ÚS 116/2011).

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom ustanovené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06).

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcej sa práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (napr. rozsudok ESLP vo veci *Buscarini v. San Marino* zo 4. 5. 2000).

Podľa § 3 ods. 3 zákona o súdoch zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prerokúvanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte.

Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

Podľa § 18 ods. 1 prvej a druhej vety zákona o súdoch sa senát najvyššieho súdu skladá z troch sudcov, z ktorých jeden je predsedom senátu. Ak rozhoduje o riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam senátov najvyššieho súdu, skladá sa senát najvyššieho súdu z predsedu a zo štyroch sudcov.

Podľa § 49 písm. a) zákona o súdoch predsedovia súdov zabezpečujú riadenie súdov v oblasti výkonu súdnictva najmä rozvrhom práce.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch sa na účely tohto zákona rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

Podľa § 50 ods. 2 písm. d) a e) zákona o súdoch (v platnom a účinnom znení) rozvrh práce obsahuje... d) spôsob a podmienky vykonania zmien v rozvrhu práce v prípade dlhodobej neprítomnosti sudcu a ak sa zmení personálne obsadenie súdu, e) spôsob a podmienky vykonania zmien v rozvrhu práce z dôvodu výrazných rozdielov v pracovnom zaťažení sudcov a poverených zamestnancov súdu, ktoré vznikli z objektívnych dôvodov v priebehu kalendárneho roka.

Podľa § 50 ods. 2 písm. d) a e) zákona o súdoch (v znení relevantnom pre preskúmanie a rozhodnutie o veci sťažovateľky) rozvrh práce obsahuje... d) spôsob a podmienky vykonania zmien v rozvrhu práce v prípade dlhodobej neprítomnosti sudcu

a ak sa zmení personálne obsadenie súdu, e) spôsob a podmienky vykonania zmien v rozvrhu práce z dôvodu výrazných rozdielov v pracovnom zaťažení sudcov a poverených zamestnancov súdu, ktoré vznikli z objektívnych dôvodov v priebehu kalendárneho roka.

Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce prideľujú jednotlivým senátom, samosudcom a súdnym úradníkom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

Podľa § 51 ods. 4 písm. a) až d) zákona o súdoch (v platnom a účinnom znení) náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade

a) dlhodobej šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená,

b) zmeny v obsadení súdu sudcami, a to vrátane zmeny v dôsledku dočasného pridelenia sudcu,

c) výraznej nerovnomernosti zaťaženia sudcov a

d) ak bol zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, z konania a rozhodovania vo veci vylúčený.

Podľa § 51 ods. 4 písm. a) až d) zákona o súdoch (v znení relevantnom na preskúmanie a rozhodnutie o veci sťažovateľky) náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade

a) dlhodobej šesť týždňov presahujúcej neprítomnosti zákonného sudcu, ktorému bola vec pridelená,

b) zmeny v obsadení súdu sudcami,

c) výraznej nerovnomernosti zaťaženia sudcov a

d) ak bol zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená, z konania a rozhodovania vo veci vylúčený.

Podľa § 52 ods. 1 zákona o súdoch rozvrh práce zostavuje predseda súdu tak, aby bol zabezpečený výkon súdnictva. Pri tvorbe rozvrhu práce je povinný rešpektovať zásadu rovnomernej zaťaženia sudcov a súdnych úradníkov.

Podľa § 52 ods. 4 zákona o súdoch rozvrh práce vydá predseda súdu s uvedením pripomienok a výhrad sudcovskej rady bezodkladne po jeho prerokovaní v sudcovskej rade, najneskôr však do 15. decembra kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, na ktorý je rozvrh práce určený. Rozvrh práce sa zverejňuje spolu so stanoviskom sudcovskej rady.

Podľa § 52 ods. 7 zákona o súdoch zmeny a dodatky rozvrhu práce, ktoré sa dotýkajú sudcov a súdnych úradníkov poverených konaním a rozhodovaním, vykoná predseda súdu spôsobom určeným v rozvrhu práce po ich prerokovaní v sudcovskej rade.

Podľa čl. 38 rokovacieho poriadku najvyššieho súdu vydaného jeho plénom podľa § 20, § 24, § 45 ods. 3 a § 50 zákona o súdoch a uverejneného v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 291/2006 Z. z. zákonným sudcom je na najvyššom súde sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. V rámci senátu, ktorý má podľa rozvrhu práce určitú vec prejednať a rozhodnúť, je zákonným sudcom každý člen tohto senátu. Namiesto sudcu, ktorý bol v určitej veci pôvodne zákonným sudcom, ale vyskytla sa u neho skutočnosť, ktorá podľa osobitného predpisu alebo rozvrhu práce vylučuje možnosť prejednávania a rozhodnutia veci týmto sudcom, je zákonným sudcom sudca určený v súlade s ustanoveniami rozvrhu práce, ktoré upravujú postup v prípade výskytu takej skutočnosti. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade s rozvrhom práce.

V okolnostiach predloženej veci vydaním opatrenia predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009 došlo k zmene v obsadení senátu najvyššieho súdu v čase po pridelení veci na jej prerokovanie a rozhodnutie. Z pôvodného päťčlenného dovolacieho senátu ostal po zmene v zložení senátu iba jediný člen senátu, sudca JUDr. Juraj Seman. Nahradenie pôvodnej členky senátu JUDr. Anny Markovej sťažovateľka nenamieta, keďže táto bola predsedníčkou odvolacieho senátu, ktorý rozhodoval o odvolaní sťažovateľky, a preto s poukazom na ustanovenie § 14 ods. 2 OSP bola táto sudkyňa vylúčená z rozhodovania o dovolaní. Z už uvedeného je zrejmé, že pri nahradení troch členov dovolacieho senátu rozhodujúceho o dovolaní sťažovateľky neboli splnené zákonné predpoklady pre zmenu zloženia senátu.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že vo veci sťažovateľky konal dovolací senát najvyššieho súdu v takom zložení, ktoré nezodpovedá požiadavkám kladeným zákonom o súdoch na zákonného sudcu (zákonných sudcov), keďže k zmenám v zložení príslušného senátu najvyššieho súdu nedošlo zo zákonom predpokladaných dôvodov.

Argumenty uvedené vo vyjadrení predsedu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu k sťažnosti nemožno podľa názoru ústavného súdu akceptovať.

Pokiaľ najvyšší súd poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 390/2010 z 13. apríla 2011, ktorým bolo vyslovené, že základné právo sťažovateľky čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny a jej právo na prejednanie veci súdom zriadeným zákonom zaručené čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom pred najvyšším súdom pod sp. zn. 1 M Obdo V 22/2008 opatrením predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009 a opatrením predsedu najvyššieho súdu č. Spr. 101/2010-13 Spr. 1321/2009 z 3. augusta 2010 o zmene rozvrhu práce najvyššieho súdu na rok 2010 porušené neboli, ústavný súd v prvom rade poukazuje na zásadný rozdiel spočívajúci v tom, že v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 390/2010 sťažovateľka tvrdila, že k neprípustnému zásahu do jej základného práva na zákonného sudcu malo dôjsť priamo opatreniami predsedu

najvyššieho súdu o zmene rozvrhu práce najvyššieho súdu, a nie rozhodnutím najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu v jej právnej veci. Podstatná je tiež skutočnosť, že vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 390/2010 najvyšší súd ako dovolací súd v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti o dovolaní ešte nerozhodol. Práve z dôvodu, že v tejto veci (III. ÚS 390/2010) bolo sťažnosťou napadnuté priamo opatrenie predsedu najvyššieho súdu ústavný súd nevyslovil porušenie sťažovateľkou označených práv s poukazom na to, že k neprípustnému zásahu do jej práv by mohlo prípadne dôjsť až rozhodnutím najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľky.

Je tiež potrebné uviesť, že nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 212/2011 z 18. októbra 2011 bolo vyslovené, že základné právo sťažovateľky (tej istej sťažovateľky ako vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 390/2010, pozn.) na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a podľa čl. 38 ods. 1 listiny a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli porušené rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 MOBdoV 22/2008 (išlo o identickú právnu vec, aká bola predmetom preskúmania v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 390/2010, pozn.) z 30. novembra 2010 a označený rozsudok najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu bol zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

Záver, pre ktoré ústavný súd nevyslovil porušenie (inou) sťažovateľkou označených práv v náleze sp. zn. III. ÚS 390/2010 z 13. apríla 2011, nie sú teda na právnu vec sťažovateľky preskúmanú v tomto konaní aplikovateľné, a to predovšetkým preto, že sťažovateľka netvrdí, že k zásahu do jej základného práva na zákonného sudcu došlo (priamo) opatrením predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009.

Rovnako za irelevantný považuje ústavný súd aj argument najvyššieho súdu o tom, že zmeny v rozvrhu práce vykonané opatrením predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009 je potrebné považovať za zákonné, keďže nebolo ústavným súdom zrušené. Ústavný súd v náleze sp. zn. III. ÚS 390/2010 z 13. apríla 2011 totiž uviedol, že prípadné zrušenie označeného opatrenia predsedu najvyššieho súdu ústavným súdom by nemalo nijaký vplyv

na v tomto konaní napadnuté právoplatné rozhodnutie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, a teda by nijakým spôsobom neovplyvnilo právne postavenie sťažovateľky.

Na základe uvedeného ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Vychádzajúc z čl. 127 ods. 2 ústavy ústavný súd vzhľadom na bod 1 výroku tohto nálezu zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a zároveň ho v záujme efektívnej ochrany práv sťažovateľky vrátil najvyššiemu súdu ako dovolaciemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku tohto nálezu).

V ďalšom postupe bude najvyšší súd ako súd dovolací súd viazaný týmto rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné doručením tohto nálezu (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde), pričom bude zároveň viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že nie je jeho úlohou poskytnúť najvyššiemu súdu konkrétny návod, ako sa má v ďalšom konaní vysporiadať so skutočnosťou, že o veci sťažovateľky rozhodol príslušný senát najvyššieho súdu v nezákonnom zložení. Riešenie, ktoré zvolí najvyšší súd pri svojom ďalšom postupe, však musí zodpovedať podstate, obsahu a účelu základného práva na zákonného sudcu garantovaného prostredníctvom čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj prostredníctvom príslušných ustanovení zákona o súdech.

Vo vzťahu ďalším námietkam sťažovateľky týkajúcim sa namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu ústavný súd vychádzal zo zásady minimalizácie zásahov do súdneho rozhodovania, ktorú štandardne uplatňuje vo svojej rozhodovacej činnosti (napr. I. ÚS 186/08), ako aj z právnych dôsledkov vyplývajúcich z bodov 1 a 2 výroku tohto nálezu. Vzhľadom na skutočnosť, že bodom 2 výroku tohto nálezu zrušil napadnutý rozsudok a vrátil ho najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, ktorý bude musieť o veci sťažovateľky v senáte, ktorého personálne zloženie musí zodpovedať požiadavkám vyplývajúcim zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny, opätovne konať a rozhodnúť, bolo by neprímeraným zasahovaním do právomoci najvyššieho súdu, ak by ústavný súd v tomto náleze zaujal meritórne stanovisko k veci, o ktorej bude najvyšší súd opätovne rozhodovať. Ústavný súd preto v tejto časti sťažnosti sťažovateľky nevyhovел [obdobne pozri IV. ÚS 459/2012 (bod 6 výroku tohto nálezu)].

II.2 K námietkam smerujúcim proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu

Keďže najvyšší súd ako dovolací súd napadnutým uznesením zrušil rozsudok najvyššieho súdu zo 6. novembra 2008 a vrátil vec najvyššiemu súdu ako odvolaciemu súdu, ktorý v ďalšom priebehu konania napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 5 Obo 3/2012 z 24. februára 2012 pripustil zmenu na strane žalobcu podľa § 92 ods. 2 a 3 OSP s tým, že z konania vystúpil žalobca a na jeho miesto vstúpil nový žalobca, napadla sťažovateľka sťažnosťou aj označené uznesenie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu.

Sťažovateľka v tejto súvislosti predovšetkým tvrdí, že pokiaľ ústavný súd vyhovie jej sťažnosti v časti týkajúcej sa napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, bude nevyhnutné zrušiť aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu vzhľadom na ich vzájomnú súvislosť. Sťažovateľka tiež namieta, že v dôsledku postúpenia pohľadávky zo žalobcu ako postupcu na nového žalobcu ako postupníka, ku ktorému došlo ešte 24. augusta 2009, teda pred rozhodnutím najvyššieho súdu v dovolacom konaní, nebol už žalobca v čase vydania napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nositeľom tvrdenej pohľadávky a práv z nej vyplývajúcich.

Sťažovateľka tiež poukazuje na vnútorný rozpor zmluvy o postúpení pohľadávky, keď táto na jednej strane zaväzovala postupcu, aby do 60 dní oznámil sťažovateľke postúpenie pohľadávky, čo by s poukazom na § 530 ods. 1 vetu druhú Občianskeho zákonníka viedlo k tomu, že postupca by bol povinný preukázať sťažovateľke súhlas postupníka s vymáhaním pohľadávky, túto skutočnosť by postupca mohol preukázať iba tak, že by sťažovateľke sprístupnil zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorá v čl. VI bode 4 obsahuje predmetný súhlas, čo však je v rozpore s čl. VI bodom 7, ktorý smeruje k zákazu sprístupňovania obsahu zmluvy o postúpení tretím osobám.

Keďže ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva sťažovateľky nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny a zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu (body 1 a 2 výroku tohto nálezu), musel zároveň vysloviť aj porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu, pretože je neprípustné, aby v právoplatne skončenej veci (takouto sa vec sťažovateľky stáva v dôsledku bodu 2 výroku tohto nálezu, pozn.) bolo rozhodované o zmene na strane žalobcu (bod 3 výroku tohto nálezu), a zároveň označené uznesenie v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy zrušil (bod 4 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na tento záver ústavný súd nepovažoval za potrebné zaoberať sa ďalšími námietkami sťažovateľky smerujúcimi proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom Advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Juraja Bizoňa. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní úhrady trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá bola 763 €, pretože úkony právnej služby, za ktoré priznal úhradu, boli vykonané v roku 2012, ako aj z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 €, pretože jeden z úkonov právnej služby, za ktoré priznal úhradu, bol vykonaný v roku 2014. Úhradu priznal za štyri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, spísanie sťažnosti, doplnenie sťažnosti z 2. apríla 2012, vyjadrenie z 29. júla 2014) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon urobený v roku 2012 po 127,16 € a za úkon urobený v roku 2014 v sume 134 €, t. j. spolu 515,48 €, čo spolu s režijným paušálom trikrát po 7,63 € a jedenkrát 8,04 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 546,41 €. K priznanej úhrade trov bolo potrebné pripočítať 20 % daň z pridanej hodnoty v sume 109,32 €, keďže advokát je platcom DPH. Priznanú úhradu trov konania v celkovej sume 655,73 € je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) (bod 5 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2014